

פרק השובר את האומנין

בפרק זה מתבארות ההלכות של שכירות פועלים, בין אם הם שכירי יום, ובין אם הם קבלנים.

ומתבאר בו, בין השאר, כיצד חלה ההתקשרות בין המעסיק לעוסק, אימתי יכול אחד הצדדים לחזור בו, וכיצד יש לנהוג כאשר אחד מהם מפר את הסכם השכירות שביניהם, שלא כדין.

מתניתין:

המשנה הראשונה עוסקת בהונאת הפועל בשעת שכירותו, ובהפרת ההסכם בין המעסיק לעוסק.

א. **השובר את האומנין**, פועלים שכירי יום, או בעלי מלאכה העובדים בקבלנות,⁽¹⁾ לעשות את מלאכתו, **והטעו זה את זה**,⁽²⁾ [עייני בהערה] —

איין להם זה על זה אלא תרעומת.

כלומר, אף על פי שזה אשר הוטעה יש לו סיבה מוצדקת להתרעם על חברו, בכל זאת, הוא אינו יכול לתובעו ממון, אלא רק יכול

ורשאי להתרעם עליו.

ודיין זה יבואר בגמרא.

ב. אם שכר אדם את החמר, המנהיג את החמור עם משא עליו, וכן אם שכר אדם את הקדר שהיא בעל קרון, כדי להביא פריפריין, עצים מחוטבים ונאים, כדי לעשות לו מהן אפריון, וכדי להביא חלילין לבלה, לשמח אותה בנגינתם ביום שמחתה.

או ששכר אותם כדי להביא את החלילים לקונן בהם למת.

וכן אם שכר פועלים להעלות פשתנו מן המשרה, אשר שורים בה את הפשתן, כשהוא עדיין בגבעוליו.

וכן אם שכר פועלים לכל דבר שאבד, אם הוא לא ייעשה מיד, ואינו יכול לדחות את מלאכתו לזמן אחר.

וחזרו בהן הפועלים, ואינם עושים את המלאכה, והשובר אינו יכול למצוא עתה פועלים שיסכימו לעבוד במחיר רגיל, במקומם, כגון במקום שאין שם אדם⁽³⁾

1. תוספות.

2. בגמרא יתבאר ענין זה, בשני אופנים: א. כאשר בעל הבית שולח אחד מאנשיו לשכור לו עבד פועלים, וקוצב עמו סכום מסוים אשר אותו הוא מוכן לשלם, ואילו השליח מסכם עמו סכום אחר, ולכן יש לפועלים תערומת על השליח, כיון שלא יקבלו את הסכום שהבטיח להם השליח אלא רק את הסכום שקבע בעל הבית לשליח. ב. כאשר בעל הבית או הפועלים

חוזרים בהם ומבטלים את השכירות באופן שיכולים לעשות זאת, כפי שיבואר, ואז אין להם אלא תערומת על הביטול.

3. כתב המלא רועים אות שי"ן ס"ק ו' "מקום שאין שם אדם" — תלה הדבר במקום ולא בזמן שאין שם אדם, כי במקום שברוך כלל יש פועלים, יכולים הפועלים לטעון שסבורים היו שימצא אחרים במקומם, ואין זה דבר האבד.